

Landschapskrant

Regionaal Landschap Houtland

Regionaal Landschap Houtland vzw • Gratis nummer
Jaargang 12 • nr 23 • September 2013

Natuurherstel in reservaat Bornebeek-Heideveld

De vzw Regionaal Landschap Houtland wordt financieel gesteund door het Agentschap voor Natuur en Bos, het Agentschap Onroerend Erfgoed, de Vlaamse Landmaatschappij, de Provincie West-Vlaanderen en de gemeenten Beernem, Brugge, Damme, Ichtegem, Jabbeke, Oostkamp, Ruiselede, Torhout, Wingene en Zedelgem.

Natuurherstel in de Houtlandse veldgebieden

Tot het midden van de 19de eeuw was het Houtland in eerste instantie een open landschap met heiden, schrale graslanden, struikgewas en moerassen. Dat waren de zogenaamde woeste gronden of 'veldgebieden', waaraan de plaatsnamen nog herinneren (bijvoorbeeld Bulskampveld, Vloethemveld, ...). Naderhand zijn deze veldgebieden grotendeels ontgonnen voor landbouwdoeleinden of beplant met naaldbout. Vandaag vinden we enkel nog kleine restanten heide of schraal grasland terug in bosranden, langs dreven en in enkele natuurgebieden.

Momenteel worden in verschillende groendomeinen en natuurgebieden in het Houtland terreinwerken uitgevoerd om de natuur van deze vroegere veldgebieden te herstellen. Hierbij wordt soms sterk ingegrepen in het landschap, zoals bij de aanleg van nieuwe vennen of het herstel van de heide. De natuur reageert echter snel! Langsheen een aantal wandelroutes (zie tips onderaan) kunnen de eerste resultaten reeds bewonderd worden. Ga alvast op verkenning!

Natuurherstel in het Houtland is een werk van vele partners. Overheden, (natuur)verenigingen en ook particuliere eigenaars werken er aan mee. De projecten in onze veldgebieden worden bovendien financieel ondersteund vanuit Europa, want ze dragen bij aan de totstandkoming van het Natura 2000-netwerk.

Meer info over de natuurprojecten in het Houtland kan je verkrijgen op websites:

www.natuurpunt.be: LIFE project Vlaams Veldgebied

danah.info.be: LIFE-project 'Danah'

www.vlm.be: natuurinrichtingsproject Biscopveld

Tip: bekijk het resultaat van natuurinrichtingsprojecten langs volgende wandelpaden

Bulskampveld wandelpad: project Heideveld-Bornebeek

Bruwaanpad: project Vorte Bossen

Parochieveldpad: project Gulke Putten

Ryckveldepad: project Schobbejakshoogte

Reservaat Bornebeek-Heideveld

Viervleklibel

Vloethemveld

Beste lezer,

Als nieuwe voorzitter van het regionaal landschap wil ik Patrick Arnou bedanken. Hij gelooft, net als ik, in het belang van dat landschap waar wij allemaal dagelijks in vertoeven. Het overleg en de concrete realisatie op het terrein zijn daarbij beide belangrijk geweest. Dat zal zo blijven.

De ploeg van medewerkers, onder leiding van Pauwel Bogaert, blijft daarbij het belangrijkste instrument. De provincie zal als belangrijkste financier in de toekomst ook haar verantwoordelijkheid nemen.

Dat landschap evolueert met de mens en zijn ambities. Samen met de gemeenten, de provincie, de landbouw- en natuurverenigingen, de recreanten en de wildbeheerders blijven we streven naar een rijk, mooi en beleefbaar landschap. Samen ook met jullie. Tot ergens in het landschap !

Bart Naeyaert
Voorzitter

Gouden jubileum voor de provinciedomeinen

In het kader van 50 jaar provinciedomeinen gaan er diverse activiteiten door in domeinen. Bij deelname aan activiteiten in minimum 3 verschillende domeinen maak je kans op tal van mooie prijzen, waaronder een elektrische fiets. Meer info op www.west-vlaanderen.be/domeinen

Theaterwandeling: van wild tot gewild

Unieke theaterwandeling omtrent de historiek van het domein Lippensgoed-Bulskampveld. Loop mee met de gids langs diverse geanimeerde haltes en beleef het gebied van het jaar 900 tot heden.

Afspraak: Bezoekerscentrum (kasteel) Bulskampveld om 14.00, 14.30 en 15.00 u.

Inschrijven door te telefoneren naar 050 55 91 00 voor 8 september!

50 jaar provinciedomeinen in het Bulskampveld

Dit jaar verwennen we iedereen die het Bulskampveld bezoekt, met een groot feest met als thema 'Oud en jong, vroeger en nu'. Proef in de kruidentuin van vergeten kruiden en groenten. Herbeleef oude ambachten. Verwonder jezelf over de leeftijd die planten en dieren kunnen bereiken. Onderzoek de natuur als een wetenschapper vroeger en nu. Ontdek hoe het beheer van natuur(parken) veranderde in de tijd. Onderzoek het leven in het water van een oude en een nieuwe poel. Stap op de huifkar voor één van de historische tochten naar het heideveld, de Aanwijspuiten of de gedenksteen van de Moorden van Beernem. Maak kennis met figuren die in het historische Bulskampveld geleefd hebben.

Neem deel aan de fotozoektocht of aan de natuurschattenzoektocht voor kinderen. Of verzamel de 50 punten door deel te nemen aan de vele activiteiten en win een mooie prijs.

Beleef het allemaal zelf en geniet van workshops, infostanden, tentoonstellingen, spellen, demonstraties, rondleidingen en proevertjes. Jong en oud zijn welkom. Een gedetailleerd programma is vanaf 16 september te vinden op www.west-vlaanderen.be/bulskampveld - **Domein Bulskampveld van 13.30 tot 18 u.**

Natuur op de gevoelige plaat

Om de natuur goed te leren fotograferen is het nodig om die natuur ook goed te kennen. Deze activiteit biedt je daartoe de kans. We gaan op stap met een natuurgids en een natuurfotograaf. Van elk onderwerp worden zowel de biologische als fotografische aspecten ontleed. Een unieke en leuke combinatie voor ieder die natuur en fotografie een warm hart toedraagt!

Gidsen: Patrick Keirsebilck en Peter De Ram

Afspraak: parking domein d'Aertrycke, langs de Zeeweg te Torhout om 14.30 u. Breng zeker je eigen fototoestel mee!

Op een grote paddenstoel ...

Eetbaar, niet eetbaar? Plots zijn ze er en even vlug zijn ze weer weg. De ene stinkt naar rotte eieren, de andere kleurt prachtig rood. Ze bestaan in allerlei maten en gewichten. Paddenstoelen... ze spreken tot de verbeelding. Luister maar naar de namen: eekhoortjesbrood, fluweelboleet, stinkzwam, groene knolamaniet, judasoor,... Het is dan ook een bijzonder organisme. Een ware ontdekkingstocht en wie weet zien we wel enkele kabouters?

Gids: Danny Boussauw • Afspraak: Parking domein Tillegem, Wittemolenstraat in St.-Michiels (Brugge) om 14.30 u

Helmmycena

Vliegenzwam

Inktzwam

150 jaar Kasteel van Loppem

Het kasteel van Loppem is ongetwijfeld de topper van het bouwkundig patrimonium van de gemeente Zedelgem. In 1863 maakte de familie van Caloen haar triomfantelijke entree in het gloednieuw kasteel. Dit kasteel bestaat dus precies 150 jaar. Het komende weekend van Open Monumentendag (7 en 8 september) wordt één van de hoogtepunten van het feestjaar. Er zijn gratis gegidste rondleidingen voorzien in het kasteel en in het park, alsook een heus gezinsfeest met allerlei animatie in het Park van Loppem.

1. Rondleidingen in het kasteel

Heel het weekend (7 en 8 sept.) staat het Kasteel van Loppem open voor rondleidingen met gids. Dit kasteel vormt één van de belangrijkste realisaties van de neogotiek in België. Architectuur en interieurs zijn nog in hun originele staat bewaard en vormen een schitterend 'totaalkunstwerk', waaraan talrijke kunstenaars en ambachtslieden meewerkten.

2. Gezinsfeest

Op zondag 8 september vanaf 11.30 u. vindt een heuse gezinshappening plaats in het beschermde Park van Loppem. Een hele reeks activiteiten staan in het teken van de natuur, het landschap en de historiek van het kasteel en park. Het volledig programma van de wandelingen, workshops, demonstraties, alle kinder- en randanimatie ziet er als volgt uit:

PICKNICK (tussen 11.30 en 14 u.)

Je kan de namiddag starten met een uitgebreide picknick. Damesvolleybalclub Davolo voorziet je van de nodige energie, met een streepje muziek op de achtergrond. Bij mooi weer kan je gezellig picknicken in het park.

Inschrijven tegen 4 september bij Didier De Vriese via 050 27 51 75 of via e-mail: didier.dv@telenet.be

Eénpersoonspakket: 6€ - Familiepakket (4 personen): 22€ - Voor samenstelling pakketten: meer info op www.davolo.be

NAMIDDAGPROGRAMMA (vanaf 13.30 u.)

Wandelprogramma

- Parkwandeling met gids om 14.00, 15.00 en 16.00 u.
- De queeste van het park

Kinderen en jeugd

- Diverse workshops biodiversiteit, natuurlijk evenwicht in het bos, vogelfiguren zoeken, vruchtendomino en het bijenspel
- Nestkasten timmeren (6€)
- New games
- Doolhof 'Park van Loppem'

Demonstraties en randanimatie

- Demonstraties: smid, hengeltechnieken, maaien met boerenpaard
- Fotoreportage van kasteel en park van Loppem door fotoclub Kiwabi
- Kubb-tornooi met KWB Loppem (inschrijven ter plaatse)
- Highland games
- Doorlopend live muziek door de groep Dixieband
- Springkasteel, reuzenspielen en schminkstand

Standen

- Gezinsbond Loppem, Velt Loppem, Natuurpunt Zedelgem, KWB Loppem, VOC Beernem, Onroerend erfgoed, Compostmeesters Zedelgem, Lets, Transitie Brugge en Ommeland, Regionaal Landschap Houtland
- Onderzoek van het waterleven in de kasteelvijver

AVONDPROGRAMMA: Om 20.00 u. (tot rond 20.45 u.):

DON Q: een spectaculaire straattheaterproductie met olievatenpercussie, beweging en dans, humor, muziek, een draak, zwaard- en stokvechten, waterballet en een indrukwekkende vuurshow met fire pois en vuurspuwen (JONNA vzw)

Praktisch:

Zondag 8 sept., vanaf 11.30 u. picknick, vanaf 13.30 u. namiddagprogramma, om 20.00 u. avondoptreden. Gratis, tenzij anders vermeld. Meer info: Milieudienst Zedelgem, Isabelle Vackier, 050 28 83 49, isabelle.vackier@zedelgem.be - www.zedelgem.be - www.rhoutland.be

Behaag het Houtland: bestelformulier

Behaag het Houtland is een campagne om onze streekeigen bomen en struiken te promoten. De streekeigen bomen en struiken zijn aangepast aan onze bodem waardoor ze minder ziektegevoelig zijn.

De keuze van de soorten hangt af van het gebruik. Wil je een strakke haag rond tuin of boomgaard? Wil je een losse heg als perceelsgrens? Heb je nood aan brandhout? Wil je vogels aantrekken met een bosje met bessen en noten?

We bieden losse pakketten aan met een minimumafname van 10 stuks. Daarnaast hebben we enkele standaardpakketten samengesteld. Dit alles kan je bestellen aan een voordelige prijs.

Naam en voornaam			
Adres			
Postnummer en gemeente			

Afhaalmoment (uur invullen)	Vrijdag 22 november 2013	tss. 13u en 16u	
	Zaterdag 23 november 2013	tss. 9u en 12u	

	Prijs/pakket	Aantal pakketten	Totale prijs
Gemengde doornhaag voor +/- 20 meter (30 meidoorn, 10 hulst, 10 sleedoorn, 10 haagbeuk)	35,00		
Gemengde heg voor 30 meter (20 meidoorn, 10 sleedoorn, 10 hondsroos, 10 hazelaar, 10 Gelderse roos)	26,00		
Hakhoutkant (10 es, 10 zwarte els, 10 boswilg, 10 haagbeuk, 10 zomereik, 10 steeliep)	28,00		
Vogelbosje (10 Europese vogelkers, 10 sporkehout, 10 hazelaar, 10 lijsterbes, 10 meidoorn, 10 hondsroos)	27,00		

	Prijs/10 stuks	Aantal pakketten van 10 stuks	Totale prijs
Beuk	8,00		
Boswilg	5,00		
Es	5,00		
Europese vogelkers	5,00		
Gelderse roos	5,00		
Gladde iep	5,00		
Haagbeuk	5,00		
Hazelaar	5,00		
Hondsroos	5,00		
Hulst	1,50		
Lijsterbes	5,00		
Meidoorn	4,00		
Sleedoorn	5,00		
Sporkehout	5,00		
Steeliep	5,00		
Zomereik	5,00		
Zwarte els	5,00		

	Prijs/stuk	Aantal	Totale prijs
Hoogstamboom zomereik (HS 8/10, blote wortel)	18,00		
Hoogstamboom beuk (HS 8/10, blote wortel)	20,00		
Hoogstamboom zwarte els (HS 8/10, blote wortel)	15,00		
Hoogstamboom zomerlinde (HS 8/10, blote wortel)	18,00		
Hoogstam noot (zaailing) (HS 8/10, blote wortel)	20,00		
Pootstok schietwilg	5,00		

	Te betalen	
--	------------	--

PRAKTISCHE INFO

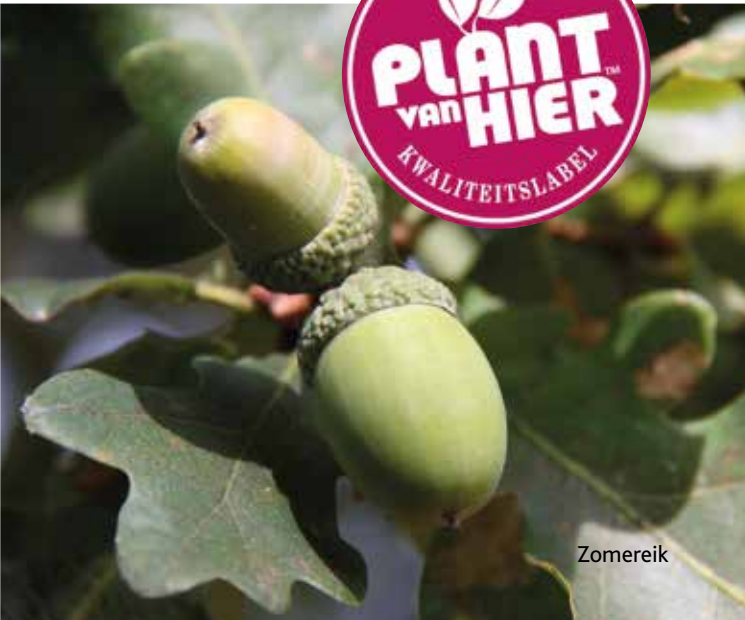
- ☒ Het ingevulde formulier terugmailen of opsturen:
Ons adres: zie ook afhaaladres, ons mailadres: rlhoutland@west-vlaanderen.be
- ☒ Afhaaladres: Streekhuis Tillegem, Tillegemstraat 81, 8200 BRUGGE (voor GPS: 'Domeindreef' ingeven en pijlen 'Streekhuis Tillegem' volgen)
- ☒ Betalingsvoorwaarden: Gelieve het formulier te mailen en het juiste bedrag over te schrijven tegen **5 november 2013** op rekeningnummer **BE76 0910 1249 0595** met vermelding **'Behaag het Houtland 2013' + 'naam die vermeld staat op het bestelformulier'**. De bestelling is definitief na overschrijving.
- ☒ Alle info vind je ook terug op www.rlhoutland.be/nieuws

Gelderse roos

Hondsroos

Zomereik

Je knotbomen geknot in ruil voor het hout!

Waarom knotbomen onderhouden?

Knotbomen moeten elke zes tot acht jaar volledig van hun takken worden ontdaan. Omdat niet iedereen over het nodige materieel beschikt, geen zin en/of tijd heeft of last heeft van hoogtevrees, werkt het Regionaal Landschap Houtland met een knotteam. Dit zijn vrijwilligers die gratis bomen knotten in ruil voor het brandhout.

Het gaat om KNOTbomen op het platteland (geen tuinsfeer) waarvan de opgaande takken kaprijp zijn. Dit wil zeggen dat de te kappen takken **een omtrek van ongeveer 40 cm hebben of een dikte van 15 cm.**

Hoe gaan we te werk?

- 1. Als knotboomeigenaar geef je je knotaanvraag door aan het Regionaal Landschap Houtland, Dieter Willems, T. 050 40 70 21, dieter.willems@west-vlaanderen.be. Concreet gaat het over het aantal bomen en de +/- leeftijd of dikte van de opgaande takken.
- 2. Wij geven jouw gegevens door aan een ploegje knotters uit ons team. Een knotter neemt in de loop van het knotseizoen (van 25 november 2013 tot 31 maart 2014) contact op om verder af te spreken.
- 3. De knotter heeft recht op het brandhout (dikke takken). Het snoeihout (dunne takken) wordt door de knotter verzameld op een stapel of in een takkenril. Als eigenaar sta je in voor de verdere verwerking (verhakselen, houtril voorzien, containerpark,...) van dit fijne snoeihout.

Tijdens de werkzaamheden voeren de knotters veiligheid en professionaliteit hoog in het vaandel. Elke knotter draagt daarom gepaste beschermkledij en wordt door ons verzekerd.

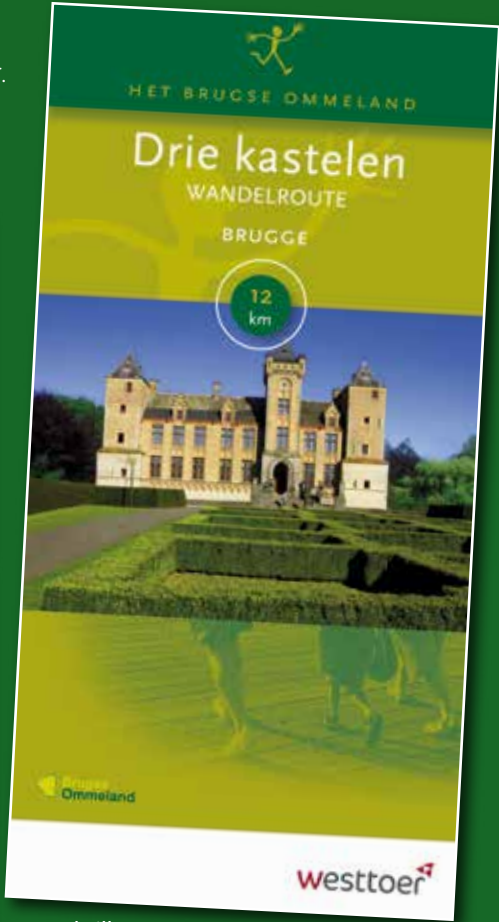

Drie kastelenwandeling toont zeer afwisselend landschap

De nieuwe bewegwijzerde Drie kastelenwandeling ontsluit de openbare bossen van de provincie en van de stad ten zuiden van Brugge. Dankzij de recente provinciale aankoop van 18 ha van het Valkenbos, werd de definitieve verbinding mogelijk tussen de stadsbossen langs de ene kant van de Torhoutsesteenweg, en het provinciedomein Tillegembos aan de andere kant. De 12 km lange lus voert je, langs wandelpaden en kasteeldreven, door een afwisselend landschap van bossen, heide, boomgaarden, weiden en hooilanden, naar historische kastelen en hofsteden.

De wandeling start aan de parking Wittemolenstraat van het provinciedomein Tillegembos en vervolgt, via herberg In de Trutselaar (met rosmolen), tot aan het Tillegemkasteel. Vandaar gaat het, over hoeve Aandekooi, naar het nieuw ingericht gedeelte van het Valkenbos. Aan de overzijde van de Torhoutsesteenweg - let op bij de oversteek! - doorkruis je de stadsbossen Tudor, Beisbroek en Chartreuzinnengoed. De eerste twee zijn kasteeldomeinen, in het derde zie je de hoeve Sint-Anna-ter-Woestijne. Je stapt de route verder via de Diksmuidse Heirweg en passeert er de hoeves Pereboom en Hermitage. Een landweg aan de rand van het Pereboomveld brengt je terug naar de Torhoutsesteenweg en vandaar, langsheen de nieuw aangeplante Tillegemdreef, naar het vertrekpunt.

De Drie kastelenwandeling is een product van Westtoer. De wandelroutebrochure, met gedetailleerde kaart en beschrijving, kost 2 euro en is te verkrijgen op diverse toeristische infoplaatsen.

Kasteel Tillegem

Verbonden met het landschap

Jaarlijks realiseert het regionaal landschap meer dan 50 kleinschalige landschapsprojecten in samenwerking met landbouwers en particuliere eigenaars. We houden hierbij zoveel mogelijk rekening met de eigenheid van onze streek. Daarom gebruiken we streekeigen groen bij de aanplant van typische kleinschalige landschapselementen zoals hagen, heggen en knotbomen. Of stimuleren de eigenaars voor het herstel van een dreef, veedrinkpoel of hoogstamboomgaard.

De eigenheid van een streek is het resultaat van een eeuwenlange geschiedenis. Deze is dikwijls nog leesbaar in het landschap. Zo bijvoorbeeld hebben onze typische velddreven en de (meeste) bossen in het Houtland hun oorsprong in de 19de eeuw, toen de woeste gronden werden ontgonnen. De kasteelparken, maar ook sociale instellingen zoals De Zande (cfr. beschermd landschap Sint-Pietersveld) getuigen dan weer van de bewogen sociale geschiedenis aan het begin van de 20ste eeuw. Deze getuigenissen uit het verleden maken ons landschap uniek en geven identiteit aan onze streek.

Maar een landschap is voortdurend in verandering. Vooral in de afgelopen halve eeuw is het Houtland ingrijpend gewijzigd, onder meer door toenemende (lint)bebouwing, uitbreiding van het wegennet en ook door de intensievere landbouw en wijziging in landbouwteelten. Bij deze evolutie ging het oude landschap grotendeels teloor. Door gebrek aan een goede ruimtelijke planning kwam vooral een 'rommel'-landschap in de plaats en ging de streekidentiteit op vele plaatsen verloren.

Ook in de toekomst dienen zich grote veranderingen aan. De noodzaak om over te schakelen op hernieuwbare energie

bijvoorbeeld dwingt ons om alternatieve energiebronnen te zoeken. In de komende jaren zullen daarom ongetwijfeld meer windmolens in het landschap verschijnen of zullen meer energiegewassen worden geteeld. Deze evolutie zal een grote invloed hebben op het landschap.

Wij allen zijn zeer gevoelig voor veranderingen in het landschap. We hechten sterk aan een vertrouwde omgeving, of die nu mooi of lelijk is. In het landschap verblijven onze herinneringen. Het is om die reden dat we dikwijls zo heftig reageren wanneer het landschap 'op de schop' wordt genomen (bijvoorbeeld wanneer bossen worden gekapt of een windmolen wordt ingeplant).

De overheid moet dan ook haar burgers ten volle betrekken bij plannen die een effect zullen hebben op het landschap. Dit is ook de boodschap van de Europese Landschapsconventie, die de verbondenheid van mensen met hun landschap als een burgerrecht erkent. Samen met alle 17 regionale landschappen in Vlaanderen zijn we aangesloten bij Civilscape, een Europees netwerk van organisaties begaan met het landschap. Civilscape ijvert voor de implementatie van de Europese Landschapsconventie. De impact van de Europese energiepolitiek op landschap en bewoners is vandaag één van haar hoofdthema's (info: www.civilscape.eu).

Colofon

Deze Landschapskrant is een uitgave van Regionaal Landschap Houtland vzw, Streekhuis Kasteel Tillegem, Tillegemstraat 81, 8200 Sint-Michiels, T 050 40 70 22 rlhoutland@west-vlaanderen.be

VU: Pauwel Bogaert

Redactie : Pauwel Bogaert, Wouter Demey, Roland Dufoort, Patrick Keirsebilck, Johan Mahieu, Riet Schockaert, Regine Vanallemeersch, Dieter Willems

Foto's: Patrick Keirsebilck, Regionaal Landschap Houtland,

Vormgeving en druk: drukprojecten T'HOOFT

